

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILA SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski fah 342 • Telefon uredništva 30-866 i 26-105, uprave 30-866 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 23 juna 1939

God. X • Broj 25.

SOKOLSKI VIDOVDANI

Ko da ih zaboravi? One divne dane sokolskog slavlja u Ljubljani na prvome sletu jugoslovenskih Sokolova! Pa onaj velebni slet 1930 godine u Beogradu! A onda ono slavlje u Splitu, na obalama plavog Jadrana! Pa opet u Ljubljani, 1933 godine! U nezaboravnoj uspomeni ostaće nam jubilarni slet u Sarajevu. Hiljade Sokola su došli u mesto, iz kog je planula prva iskra u borbi za oslobođenje i ujedinjenje našega naroda. Neizreciva su se čuvstva budila u duši svakog Sokola, kada je, prolazeći preko Miljacke, na početku jedne ulice vidio skromnu ploču na zidu jedne kuće, sa kratkim, ali značajnim natpisom: »Na ovome mestu — Gavrilo Princip — navesti slobodu — 28-VI-1914.« Malo reči, ali više govore od najdebljih knjiga!

Sarajevo je bilo kruna sokolskih vidovdanskih sletova. Jedan brat seljak rekao mi je: »Nikad neću zaboraviti sarajevskog slavlja!« Bila je to prava sokolska proslava dvadeset-godišnjice početka borbe za oslobođenje. A Sarajevo je videlo mnogo toga posle Principovog dela. Bosna je zakrivila od zuluma. Zatvori su bili prepuni, logori prenatrpani, vešala nikad nisu bila prazna, a na stratištima su kuršumi rušili živote najboljih sinova Otadžbine. Ni dete u kolevci nije bilo sigurno! Ali niko nije ni zablaknuo! Znali su da će doći dan slobode! Zato je i došao sarajevski slet, da i Sokoli odadu poštovanje žrtvama i stradanjima! Sa sarajevskim sletom završili smo naša slavlja te godine. Bili smo spremni na nova slavlja i rad. Ali — ovaj — deveti oktobra doneo nam je Marseljsku tragediju i zavio u crno Sokolstvo i ceo narod. Žalostan je bio naš Vidovdan, 1935 godine.....

Međutim, verni ideji Kralja Mučenika, a okupljeni oko Njegovog Prvorodenog Sina, našega mladoga Kralja, — Sokoli sa novom verom i novim nadama proslavljaju dostojanstveno Vidovdan u Subotici 1936 godine, verni tradiciji sokolskih Vidovdana. Iza subotičkog sleta dolazi velebni slet u Škoplju, gde smo proslavili dvadeset-godišnjicu oslobođenja Južne Srbije.

Zabavljeni pripremama za Prag (opet jedna bolna uspomena viš!), lanjske godine, nismo mogli da priredimo slet na Vidovdan pa ćemo zato tim svečanije da proslavimo ovaj Vidovdan, sletom na starodrevnom Kosovu, na poprištu Vidovdanske slave. slaveći ujedno i 550-tu godišnjicu od junačke smrti kneza Lazara, Miloša Obilića, braće Jugovića i svih neuporedivih srpskih viteza, koji su svoje živote zakopali u ruševinama carstva, da bi još veće i lepše carstvo moglo iz njihove krvi da iskrasne, naša današnja Jugoslavija! Duboko nas je zabolelo što je morao biti odgođen naš vidovdanski slet u onoj Ljubljani, koja je prva zapalila buktinju Sokolstva i gde su započeli naši vidovdanski sletovi; jednako kao što nas boli i to, da ove godine, prviput nećemo moći o Vidovdanu da u svojoj sredini pozdravimo braću Čehe i Slovake, te da im uzvratimo za srdačnost i bratski prijem, koga su nam ukazali lane u Pragu.

Ali baš zbog tih tamnih mesta u ovogodišnjem našem slavljenju Vidovdana, naša srca treba dvostrukom voljom i snagom da se očeliče, da što pre izvojujemo Vidovdan pune sokolske pobeđe, koja će značiti i punu pobedu pravde i slobode, jugoslovenstva i slovenstva! Naš ovogodišnji Vidovdan treba da znači probuđenje i podmlađanje svih rodoljubivih snaga u našem narodu, a naročito u našoj omladini, kako ne bismo nikada više došli u opasnost novih Kosova. Žrtve su osvećene i posvećene za sva vremena, a njihovo delo, velebni plod svih naših Vidovdana, nezavisna i snažna Jugoslavija, treba da je nepokolebljiva i večna!

J. M.

Za slet na Sušaku!

Za IX slet sokolske župe Sušak-Rijeka i III slet Sokolstva na Jadranu, koji se drži 15 i 16 jula ove godine u Sušaku, objavljuje sokolska župa Sušak-Rijeka proglas, upućen čitavoj jugoslovenskoj sokolskoj javnosti, pozivajući ih da u što većem broju dodu na taj slet. U pozivu se kaže, između ostalog:

Tri naše primorske sokolske i bratske župe, koje oplakuje naš plavi Jadran i to: Šibenik-Zadar, Split i Sušak-Rijeka, imaju isti zadatak i teže za istim ciljem, jer su im zajedničke namere i putevi. Zato određuje sporazumno i bratski, da se ovoga leta održi u Sušaku III slet Sokolstva na Jadranu. U tu svrhu šalje se ovaj bratski raspis svoj sokolskoj braći diljem lepe nam otadžbine Jugoslavije, a ne mimoilazi ni one nebrojene naše prijatelje i istomišljenike, kojih su prilike i druge okolnosti ove tmurne sadašnjice takve, da se mo-

raju zatvarati u svojim domovima, te ne dati od sebe niti glasa svoje istinske, jugoslovenske duše i osećaja. Šaljemo taj bratski poziv svima, da nas pomognu i da pohlre na ovo naše more, u ovaj naš lep Sušak.

Mi smo i ostaćemo jedno, da u bratskoj slozi i ljubavi, hrabro i neustrašivo, i zborom i tvorom, branimo naše nacionalne i sokolske tekovine i našu narodnu i državnu slobodu, pa makar po cenu naših života kao Sokola i rodoljuba, jer nam je svima duboko u duši utisnut sveti amanet Kralja-Mučenika »Čuvajte Jugoslaviju!«

U sletskim danima to se sve mora da javno očituje i to baš ovde u našem sunčanom gradu Sušaku, kamo moraju da polete brojno i sa mnogo oduševljenja mnoga jata dičnih Sokolova, da se čuje gromoglasno naša volja i naša rešenost, sve u cilju naših uzvišenih sokolskih ideala: bratstva, jednakosti i slobode.

Поход на Косово

28 (15) juna 1389 godine odigrala se tragična Kosovska bitka između Srba i Turaka. U ovoj krvavoj borbi poginula su oba cara: turski Murat i srpski Lazar. Uzrok da do ovakve krvave bitke dođe bio je u glavnom, što je srpska država, pod царем Лазаром, била главна сметња османлијском продирању на Балкан и Европу. На три године пре Косовске битке Срби су однели сјајну победу над Турцима код Плочника у данашњој Топлици.

Османлије су били тако потучени, да се до Софије нигде нису задржали. По једној легенди српском војском код Плочника командовао је Милош Обилић.

Султан Мурат, осећајући теšku потиштеног због губитка у овој битци, гледао је на сваки начин да уништи српску државу. Одјек битке код Плочника је био да је Бугарска отказала васалство Турској.

Мурат је знао какве би последице биле кад би изгубио и Косовску битку. Зато је три године пре похода спремао огромну војску да зада смртни ударац српској држави, јер да је био лоше среће на Косову, српска држава би поново узела господство на Балкану.

Силна турска војска, преко Бугарске, кренула је за Србију и пошто је натерала Бугарску на покорност, кренула се преко Ђустенице и Куманова, т.ј. преко државе Дејановића, који су такође били васали Турске.

Са том великом силом, од око 300.000 људи, султан се задржао на граници Лазареве државе код Прешева. Још под утисцима битке код Плочника, султан је веровао да Лазар охрабрен успехом неће послати изасланство. Зато га је необично обрадовала вест његових претходница да долазе две Лазареве војводе да са њим преговарају. Султан их је врло лепо дочекао и показао целокупну своју силу, да би тиме уплашио српске изасланике, како би што при примили султанову власт, јер је осећао да битка са Србима неће тако лако проћи. Српски изасланици видели су огроман број турске војске али поносни и убеђени у своје јунаштво изјавили су султану Мурату, да ће сву његову силу разбити српска оклопна коњица. То је страховито уверило Турке. Три дана је од Прешева гурала турска војска ка Косову, прошла је Гвиљане, заузела Приштину на обронцима Косовским, који се спуштају Лабу и Ситницу.

Освануо је Видовдан. Чим је сунце изашло, Турци су угледали на другој страни Лаба српску војску. Евлија Челебија, турски летописац каже да, кад је сунце просуло зраке на српске оклопнике, засијало је хиљадама малих сунца, тако да су се Турцима очи забљештеле. Таква је била сјајна српска војска у оно доба.

Султан Мурат нареди да његове претходнице пређу Лаб и нападу Србе, али Срби их тако жестоко дочекају да су Турци почели бежати. Срби искористе овај моменат и крену својим центром

напред, тако да Турке разбију и избију на косу до Газиместана. Али на жалост лево крило српске војске није могло тако брзо да пређе Лаб, те је Бајазит Муња, син Муратов ударио жестоко центар српске војске с левог бока, пошто је био незаштићен. Тада је сва турска сила навалила на централну армију српске војске и савлада је. Десно крило српске војске, које је било под Голешом, под командом Вука Бранковића, пошло је да нападне Турке с лева, али због благоватне земље доцкан је стигао те се није упустио у борбу. Лево крило видећи да је централна армија разбијена, растури се и напусти бојиште.

На простору од Газиместана до данашњег Крста решена је Косовска битка, а народна песма каже за то место ово:

„Ту су многа копља изломљена
Изломљена и српска и турска
Али више српска него турска...“

Војвода Милош Обилић, за чије дело и јунаштво постоје безбројне легенде, видећи да је битка за Србе изгубљена, са својим верним пријатељима Топлицом Миланом и Косанчићем Иваном упутио се шатру Султана Мурата и тамо га убио, по легенди још пре почетка боја.

Јуначко дело Обилићево и српских витезова запајало је српски народ пет стотина и више година. Велики песник Његош сматра Обилића већим јунаком од Леониде и Сцеволе, па у „Горском вијенцу“ каже:

„Обилићу, змају огњевити
Ко те гледа блијеште му се очи...“

Последице косовске погубије за српски народ биле су велике. Али српски народ је из пораза свога црпио снагу и борио се „за крст часни и слободу златну“, преко 500 година. Косовско јунаштво га је духовно хранило и бодрило да издржи надчовечанске муке, до коначне победе.

1912 године, октобра месеца, српска војска, под командом Петра I Ослободиоца, прешла је на земљиште некадашње старе славе и величине Србинове. Косовска армија, под командом Ђенерала Јанковића, угледала је пред собом Грачаницу и тужно Косово Поље...

Војници са скинутим капама на прстима тихо су пролазили крвавим разбојиштем, где је пао цар Лазар и велики број српских витезова. Васпитавањем култом косовским, наш сељак-војник сматрао је да преко Косова мора да пређе тихо, да не би узнемирио кости палих витезова. Тако је Косово освећено.

Соколи и Соколици, који полазе на слет на Косово, знајте да је то свето место очувало име и веру у успех нашег народа. Из племените крви проливане за одбрану слободе и отаџбине никли су дрвени косовски божури, на чијем се цвету јасно оцртавају проливане капи крви. Побожно се сагните да узaberете тај цвет ка-

Sokolski spomenik Kralju Aleksandru, osvećen u Trbovlju, 18 juna 1939

кав на другом месту не расте, и мирисом тога цвета удахните снагу и закуните се попут Милоша и дичних српских витезова да ћете и ви, млада снага Југославије, бранити и чувати слободу и границе своје домовине.

Нека вас тешка искушења после пропасти на Косову опомињу на оне мрачне дане када се живело, борило и умирало само за крст часни и слободу златну.

Нека нам тешке жртве, положене у темељима Југославије, буду опомена да чувамо оно што су стекли најбољи синови нашег народа и да будемо достојни њихови наследници. Без националне слободе нема опстанка ниједном делу нашег народа, а само у јединству и слободном развијању могу се стварати карактери који ће знати да очувају тековине безбројних генерација.

Откријмо главе, клекнимо на колена и топло се помолимо Богу за све безбројне хероје који падоше на Косову Пољу и који своје кости и крв узидаше у темеље Југославије. Закуњемо се и обелијмо сенима палих јунака да ћемо ићи њиховим примером и да ћемо вагда бити готови да бранимо слободу народа и независност државе!

Инж. Р. Радловић

KNEZ PAVLE POKROVITELJ KOSOVSKJE PROSLAVE

Nj. Kr. Vis. Knez Namesnik Pavle primio se pokroviteljstva proslave 550-godišnjice Kosovske bitke, koja će se obaviti na Vidovdan ove godine, na Kosovu polju.

Svi na slet u Zagreb 25 juna!

Kao što smo već javili veliki slet župe Zagreb, koji je bio odložen zbog poplave, održaće se u nedelju 25 juna i, pored svih prepreka, postoji uverenje, da će odaziv na ovaj slet biti velik i da će uspeti u svakom pogledu. Naročito Sokoli iz župe Zagreb i iz susedskih župa pohrlaće u velikom broju da uveličaju ovo retko narodno i sokolsko slavlje i da manifestuju za svoje jugoslovenske ideale.

Naše zajedničke vežbe za Sofiju

Te vežbe su izvedene i na ovogodišnjim sletovima župa i na javnim vežbama okružja i jedinica. No njihovo uvežbanje i celokupna izvedba iako nisu teške, ne udovoljava. Sa njima idemo u Sofiju. Pitanje je što treba da se učini, a da uvežbanost bude bolja? Vremena na razmišljanje nema.

Na sletu u Pragu, blagodareći svestranom naporu i trudu svih na vreme, nastupom članstva i naraštaja u prostim vežbama uspeli smo i zadivili sve. Isti uspeh treba da poželimo i na sletu Bugarskih Junaka. Ovogodišnje proste vežbe ne odlikuju se sastavom, bogatom sadržinom prelaza, oblika i slika kao Prške vežbe. Pored toga ni sklop vežbača nije takav, pošto članovi, članice i starija braća sa četama vežbaju zasebno u tri tačke, dok su u Pragu vežbali različite troje vežbe svi zajedno. Time ni sama spoljašnja pojava, raznovrsnošću vežbača, vežbi i odela, ne može da deluje slikovito kao u Pragu. Pa ipak je preko potrebno da se sa tim vežbama pojavimo u Sofiji u svakom pogledu uzorno.

Pitaće mnogi da li zbog kratkoće vremena ima uopšte za to još mogućnosti? Odgovor može da bude kratak i samo jedan: ima! Da se to postigne, mora se svakom pojedincu osnovku vežbi iznova posvetiti zaslužena svakodnevna pažnja **briljantnim pregledom i uvežbavanjem sa razdelom** kao jedinom bazom čiste jednoobraznosti i svakog daljeg uspeha do vrhunca celokupne izvedbe. To ukratko znači, da se kod Sofijskih učesnika svaki osnovak vežbi i sada još podvrgne najstrožijoj reviziji, da se popravi i bez greške utvrdi kako je propisan. Tek posle ovakog pregleda pristupice se i ponovnom uvežbavanju bez razdela, kojim se temeljito uvežbani osnovci sa razdelom spajaju u jednu ritmičku i svestrano harmoničnu celinu koju upotpunjava muzika i odelo za vežbanje. Jer muzika ne popravljajući greške niti je njima kriva.

Revizija vežbi odnosi se razume se na svaku milimetarsku sitnicu, kod svih stavova i položaja, poskoka, okreta, gibanja ruku, nogu, trupa i glave, izdržaja i hodanja. Jasno je da se prvi uslov uspešne revizije nalazi u **ispravnom i lepom držanju tela** pri svakom osnovku i za celo vreme vežbe. Uz držanje tela odmah

vezujemo i najstrožiji potiljak i ravnanje, pošto oni sačinjavaju sastavni deo vežbe.

Najznačajniji disciplinski i estetski dejstvoje **ulazak vežbača na vežbalište**; čvrstim, ritmički lepim i ponosnim korakom kojim oni u zbivenim strujama polaze kao živi zid napred. Ovakva prva pojava vežbača pridobija gledaoce najviše i preduslov je dobrom izvođenju vežbi. Stoga ćemo savesno revidirati i pojedini korak i celinu koračanja sa zahodjenjem. Učinivši to, obezbedili smo već polovinu uspeha, jer nema gore strane, nego li je mlitav korak, kod nastupa, labavo držanje tela, ravnodušno i nesvesno ulaženje, lutanje za potiljkom i ravnanjem, oborene glave, ruke bez prirodnog mahanja, pogrešne noge prema muzici, pogrešno zahodjenje (kruške) i slično.

Kad god se vežbači zaustave, odlučan je za utisak gledalaca stav **»Mirno«**. Taj stav, pošto znači **vežbu i disciplinu**, ne može biti »svakojaki«, već treba da bude strogo po propisu. Zato moramo naučiti da stojimo u stavu »mirno« kao stena koja oživi tek lepim ritmom izvođenih vežbi. Ni kad vežbači stoje »na mestu voljno« ne treba da prelaze u **upadljive olakšice**, udešavanjem kose, odela i slično.

Eto načina kojim jedino možemo postići jednoobraznu i uzornu izvedbu naših vežbi u Sofiji, a za to se moramo pobrinuti još **pre odlaska na slet**. U Sofiji, iako će se vežbe ponovo pregledati, neće biti dovoljno vremena za popravljivanje zastarelih grešaka. Stoga se svi nedostaci u vežbama, u držanju tela, u korača-

Sokolski spomenik Kralju Aleksandru u Trbovlju

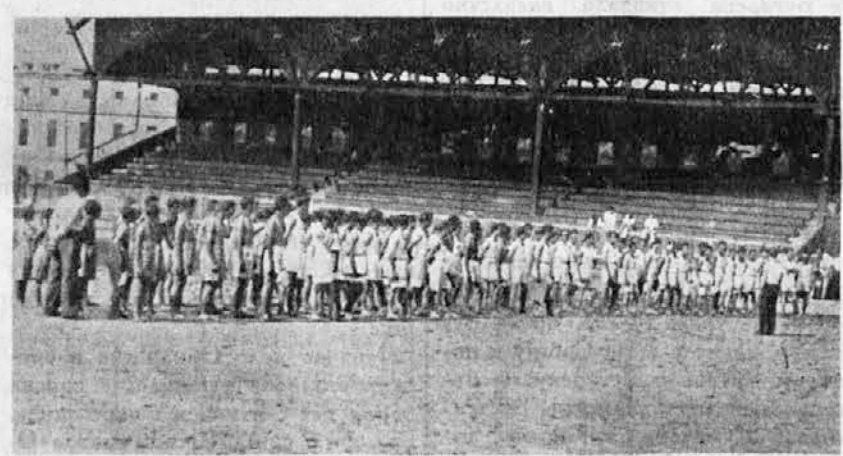
U nedelju, 18. juna, bio je na svečan način otkriven veličanstveni spomenik Blaženopočivšem Kralju Ujedinitelju, u rudarskoj varošici Trbovlju, u Sloveniji, koga je podiglo tamošnje Sokolsko društvo, kao zavet u Petrovoj Petoletci. Tim činom je Sokolsko društvo Trbovlje izvelo ujedno i vrhunac svojih svečanosti, prilikom proslave 30-godišnjice postojanja društva.

Slavlje je počelo već u subotu svečanom sednicom društva, na kojoj je iznesen historijat društvenog rada i sve njegove velike zasluge na kulturnom, nacionalnom i socijalnom podizanju članova, koji su većinom rudarski radnici. Na sednici je uzeo učešća i bivši narodni poslanik Plešković, jedan od najuglednijih sokolskih veterana u našoj zemlji.

Na svečanost u Trbovlje došli su delegati gotovo iz čitave zemlje, te sokolska društva iz daleke okoline. Čitava varoš je bila iskičena zastavama i cvećem, a stanovništvo je oduševljeno pozdravljalo povorku, u kojoj je bilo nekoliko hiljada sokolara; zatim odred vojske sa muzikom, a koja je bila tako veličanstvena, kakve Trbovlje još nije videlo. Pored Kraljevog izaslanika, potpukovnika Stefanovića, svečanosti je prisustvovao izaslanik senata Božić, zatim predstavnici Saveza Sokola i sokol-

nju, u zahodjenju, u odevanju itd. moraju dovesti u **ispravno i jedinstveno stanje kod kuće, u jedinica-ma**. Time će se olakšati i pregled vežbi u samoj Sofiji.

Miroslav Vojinović

Sa takmičenja sokolskih četa župe Sarajevo

skih župa Zagreb i Celje, predstavnici svih vlasti i nacionalnih udruženja itd. Pri otkrivanju spomenika uzela je učešća i jedna četa fantovskih otseka.

Predsednik odbora za podizanje spomenika, br. Plešković je u rodoljubivom govoru veličao uspomenu Kralja Mučenika i ocrtao rad društva u Trbovlju. Lep govor je održao i izaslanik Saveza Sokola, Dr. Lado Bevc, koji je na spomenik, u ime župa Celje je govorio starešina. Jože Smernik. Nakon toga je, uz sviranje narodne himne, otkriven spomenik, uz burno glicanje Kralju, Sokolstvu i Jugoslaviji. Ovom veličanstvenom slavlju prisustvovalo je preko 10.000 ljudi, koji su na koncu zapevali »Hej Sloveni«. Spomenik je delo poznatog vajara Repića te predstavlja jedan od najvećih spomenika u Slovenačkoj.

Sem otkrivanja spomenika, nedeljna svečanost je bila uveličana i otvaranjem **sokolske izložbe** koja prikazuje rad društva Trbovlje; a posle podne istoga dana priredjen je javni nastup, na kojemu je bilo prisutno veliko mnoštvo naroda. Starešina društva Trbovlje, brat Jesih, održao je tom prilikom patriotski govor, a zatim je izveden vanredno zanimljiv i raznolik program, na opšte zadovoljstvo svih prisutnih. Svečanost u Trbovlju predstavlja veliku manifestaciju jugoslovenske misli i neugasive ljubavi za Kralja Mučenika, koja je oko sebe okupila sve što nacionalno oseća u Sloveniji.

Utakmice sokolske župe Sarajevo

Dne 4. juna u Sarajevu, na stadionu s. k. Slavije, održane su opšte utakmice članova i naraštaja društava, a 11. juna iste takve utakmice za članove i naraštaj Sokolskih četa, sa teritorije župe Sarajevo. Istog dana održane su i župske streljačke utakmice.

Ovim utakmicama pristupilo je u svemu 323 takmičara i to: opštim utakmicama društva 72 takmičara, opštim utakmicama četa 113 i streljačkim utakmicama 138 takmičara.

Prema postignutim rezultatima (takmičilo se po ovogodišnjem saveznom redu takmičenja, sa malim

izmenama), ovogodišnje župske opšte utakmice uspele su iznad svakog očekivanja. Sa obzirom, da je takmičarski red i za društva i za čete obuhvatao veoma obilno gradivo, koje su takmičari za kratko vreme morali savladati, i mnogo kišnih dana zadnjih mjeseci, odziv takmičara je više nego zadovoljavajući, jer je premašio za oko 80 takmičara prošlogodišnji broj učesnika.

Kod članova društava u srednjem razdelu 8-boja, 1. mesto zauzeo je brat Furtula Predrag (S. Matica) kod članova niži razdeo br. Ačimović Perica (V. Majdan), kod m. naraštaja viši razdeo 1. mesto br. Fajgelj Aleksandar (S. Matica), kod naraštaja srednji razdeo br. Hesler Miroslav (S. Matica). Kod najmlađih takmičara društava, u 4-boju naraštaja, 1. mesto zauzeo je br. Bokonić Nenad, naraštajac društva Sarajevo Matica, koje je dalo najveći broj takmičara.

Sokolske čete, kao i uvek dosada, takmičile su se za srebrni lovor venac, prelazni dar Blaženopočivšeg Kralja Ujedinitelja. Iako je, prema postignutom rezultatu, prvo mesto zauzela Sokolska četa Kasindo, sa 436,5 bodova od mogućih 360, Kraljev venac je osvojila, po treći put, vista članova Sokolske čete Stup, jer je četa Kasindo tri godine uzastopce, pre toga, osvajala taj venac, a naredne tri godine takmičila se samo za mesto, a ne za venac.

Ostale takmičarske vrste i pojedinci koji su postigli 70, 80 ili 90% dobiće male, odnosno velike povelje. Pivaci u pojedinim prostim granama, u svojoj kategoriji, dobiće lepe lovor-vence. Najbolja pak vrsta u streljanju, i najbolja patrola u trčanju krajnom sa gadanjem, dobiće kao štalan dar po jednu malokalibarsku pušku.

Davanje malokalibarske puške kao priznanje ovakvim vrstama, uvelo je načelnništvo Župe pre godinu dana. Što se pokazalo veoma korisno. Pored toga, načelnništvo Župe bavi se mišlju, da kod budućih utakmica četa uvede mesto papirnatih povelja, i kakav drugi dar, npr. neku lepu poljoprivrednu spravu, kojom bi se imali koristiti svi članovi te čete. Na taj način, sigurno će se probuditi još veći interes za sokolski rad na selu.

Pored ovih utakmica, u programu rada za ovu godinu, predviđene su i utakmice u odbojci, u julu, radni logor naraštaja drugom polovicom jula, na Treskavici planini, a utakmice u prostim granama početkom septembra. T.

Kosovska bitka

Ni o jednom događaju srpske istorije nije se toliko govorilo i pisalo, u narodnoj pesmi opevalo, a u tradiciji prenosilo se kolena na koleno, kao o boju na Kosovu. Pa ipak, ni danas još, posle 550 godina mi ne znamo mnoge stvari, ni o licima za koje je bitka vezana, ni o toku te bitke, koja je ostavila onako tužno sećanje u narodu i koja čini preokret u čitavom istorijskom razvoju Srbije, a koja zadaje poslednji teški udar i onako već posrnuoj zemlji.

Bitka na Kosovu nije bila ni prvi ni poslednji sudar srpske i turske vojske. Kao protivnici oni su se upoznali još pre više od četiri decenije, u sukobu kod Stefanijane (1344), kada je bila potučena srpska konjica pod vojvodom Preljubom. Posle toga sreli su se u krvavom okršaju na Marici (1371), i toga puta su Turci potukli Srbe. Pred bitku na Kosovu bilo je još dva veća sukoba Srba i Turaka, kod Pločnika (1377) i kod Bileća (1388). Oba puta Srbi su bili pobeđnici.

Neuspesi kod Pločnika i kod Bileća, bili su neposredni povodi, da Sultan Murat krene ponovnu ofanzivu protivu Srba. Mlada, sveža, neustrasena i dobro organizovana, vođena verskim fanatizmom, zaneta već izvesnim pobeđama i uspesima, turska vojska je mogla da računa i na dalje i trajne uspehe. Srbija, posle Marice, posle smrti Cara Uroša, u onome haotičnom stanju gramzivih pretenzija, »otimanja o carstvo«, s mnogo izgub-

ljenih ljudskih života i okrnjenim teritorijama, s organizacijom vojne sile i državnim uređajem, nije više mogla da bude dostojan takmac turskoj sili. Srbi su izašli na Kosovo s velikim moralnim kapitalom: da časno i junački izginu, braneci rodnu grudu, gotovi pre da postanu na Kosovu groblje, nego bedno tursko roblje.

Vojsku koja je stradala na Kosovu dale su u glavnom Lazareva i Vukova oblast: Sumadija, Stari Vlah, Kosovo i Drenica, Polimlje i Metohija, a sa severa Podrinje i Donja Morava. Jedan deo bosanske i humske vojske bio je na Kosovu pod komandom vojvode Vlatka Vukovića, proslavljenog već pobeđnika Turaka kod Bileća. Ukoliko se danas pouzdano zna, srpsku vojsku vodili su: knez Lazar, Vuk Branković, Stevan i Lazar Musić, sestrčić kneza Lazara, te Dimitrije Vojihnić, brat one simpatične monahinje Jefimije, koja je vezla svilen pokrov knezu Mučeniku. Narodna pesma i tradicija zna imena još mnogih vojvoda i junaka: tu je pre svega stari Jug Bogdan sa svojih devet sinova, Pavle Orlović, onaj koga nalazi mlada Kosovska devojka na razboju idućega dana; tu je Strahinić Ban iz malene Banjske, možda istorijski Đurađ Stracimirović, zet kneza Lazara; tu su dva pobratima Miloševa, Milan Toplica i Ivan Kosančić.

Koncentracija srpske vojske bila je u Kruševcu, pošto je Kruševac bio

prestonica, i na sredokračić države, tako da je bio brz i lak pokret trupa u svim pravcima. Kako su se Turci kretali preko Custendila prema Kosovu, to su i Srbi pošli u tom pravcu. Prolazeći kroz sadanju Jankovu klisuru, preko današnje Kuršumlije i Mrdara, Srbi su izbili na Prištinu i tu zauzeli položaj, očekujući da će Turci udariti preko Kačanika. Kada se međutim, saznalo da Turci idu pravcem Kratovo-Kumanovo-Preševo-Gnjilane-Novo Brdo, Srbi promene položaj, zauzmu desnu obalu reke Laba, naslanjajući se desnim krilom na Sitnicu, a levim na planine. Turskim centrom komandovao je sultan Murat, desnim krilom sultanov sin Bajazit, a levim drugi sin Jakub. Od turskih vojskovođa pominju se u kosovskom boju još: veliki vezir Alipaša, rumelijski begler-beg Timurtaş, Evrenos beg, Balaban beg, Igit paša i dr. Srpskim centrom komandovao je knez Lazar, desnim krilom Dimitrije Vojihnić, a levim Vlatko Vuković. — Vuk Branković bio je u rezervi.

Bitka je otpočela izjutra, utorak, 15. juna 1389 g. Ofanzivu su počeli Turci, ali brzo budu suzbijeni. Poneti uspehom, Srbi pređu Lab i svojim desnim krilom počnu snažno da potiskuju tursko levo krilo. Na taj način srpsko desno krilo počelo je bočno da napada turski centar i Turcima je zapretila ozbiljna opasnost. Sva je verovatnoća da u ovoj fazi bitke Miloš uspeva da dođe do sultana i da ga ubije. To je trebalo da izazove pometnju u turskim redovima.

Srbima je to jedino i ostalo, pošto su brojno u odnosu prema Turcima stajali vrlo rdavo. Računa se da je Turaka bilo preko sto hiljada, dok je Srba jedva bilo 35.000. Ali u ovom trenutku srpske ofanzive učinjena je taktična greška. Srbi su bili i suviše izložili svoje desno krilo, a nisu ga ojačali. Srpsko levo krilo posedalo je onaj deo Laba, koji je teško prolazan, zbog brzine reke i strme obale. Srbi su mogli da angažuju te jedinice, ali nisu. Bajazit koji se nalazio na levom krilu, video je da je u turskoj vojsci nastala neka čudna pometnja i da su počeli da se povlače. Brzo je dojurio na ugroženo mesto, pokrenuo je svoje desno krilo, pošto je pravilno ocenio da s te strane ne preći opasnost. Tako su Turci sad frontalno napadali Srbe, koji su imali iza leđa još Sitnicu, a s one strane Laba celo jedno krilo i rezervu. Turci su napadali svojom rezervom, koju su takođe angažovali, bočno, na srpsko desno krilo. Ušavši duboko preko Laba, Srbi su primili najgorčiji napad na Gazimestanu i brdu Mazgitu. Tako je glavni i sav napad izdržavao centar i desno krilo, dok levo krilo nije uopšte moglo da sarađuje, a ostaje nejasno, za sad još, da li je ušla i rezerva u boj, i koliko je dala od sebe.

Borba je bila ogorčena. Proliveno je mnogo krvi. U narodnoj pesmi opeva se kako kneginja Milica obilazi krvavo bojište i nalazi na njemu mladu uplakanu devojku, koja priča kako je celo jutro belila na Sitnici platno, pa

*»Do šest sati bijeloga dana
Bješe voda bistra i lijepa,
Kad je šesti sahat nastanuo,
I Sitnica, studena vodica,
Tad poteče mutna i krvava,
Nosi konje i mrtve junake
I junačke kape i čelenke.«*

Bitka je bila nesumnjivo krvava. To je narodna tradicija dobro zapamtila. Na bojištu su ostala, to je jedinstven slučaj u istoriji, dva mrtva vladara, a drugim žrtvama ni broja se ne zna. Mnoga se je kuća u crno zavela i mnoga je vrela suza potekla. Srbi su izgubili svoga kneza. Nešto docnije udovica Despota Uglješe, monahinja Jefimija, vezla je u manastirskoj tišini, predata uspomenu na srećnije dane, svilen pokrov za koveč kneza Lazara, počinjući izliv bola rečima: »U svemu što je najlepše ovoga sveta vaspitao si se od mladosti svoje...«

Posledice bitke na Kosovu bile su za srpski narod strašne. Od tada počinje postepeno turska sila da zahvata i da gospodari, od tada počinje ono bolno petvekovno ropstvo, kad je, kao prva robinja, otišla u sultanov harem Lazareva mezinica Olivera. Od tada, pa za petstotinu godina, kao zvuci posmrtnoga zvona čuju se vapaji na teško ropstvo. Ali istovremeno počinje da se stvara i izgrađuje ona grandiozna epopeja i ona veličanstvena kosovska etika, kojoj nema ravne, — to s ponosom možemo da kažemo, — u istoriji svih naroda i svih vremena. Srbi su Kosovski poraz duboko osetili i zapam-

Sednica izvršnog odbora Saveza SKJ.

Izvršni odbor Saveza Sokola K. J. održao je sednicu 17 i 18 juna, pod predsedništvom zamenika starešine, br. Dr. Vladimira Belajčića.

U prvom, svečanom delu sednice, koji je bio posvećen 40-godišnjici sokolskog rada Dr. Otona Gavrančića, zamenika starešine Saveza i starešine župe Zagreb, je brat Belajčić pozdravio brata Gavrančića, istaknuvši najvažnije momente iz njegovog obilnog sokolskog rada, i zatim mu predao skromni poklon, Saveznu plaketu, sa potpisima članova Savezne uprave. Sa strane Sokolske župe Novi Sad predao je br. Milan Teodorović bratu Gavrančiću njegovu sliku sa sleta u Pragu, prilikom govora brata Gavrančića na Masarikovom grobu.

U radnom delu sednice, brat Dr. Gradojević je referisao o radu Starešinstva te podneo izveštaj o održanim sletovima sokolskih župa Novi Sad, Petrograd, Osijek i Kragujevac, te o drugim sokolskim svečanostima u zemlji. Brat Gradojević je izvestio zatim o poseti izaslanika Saveza SKJ na svečanostima organizacije »Straža Carije« u Bukureštu, gde su naši izaslanici bili vrlo lepo primljeni. Konačno je izvestio o pripremanjima za slet u Sofiji, o čemu je govorio i načelnik Saveza, brat Dr. Pihler; a brat ing. Radulović je podneo izveštaj o pripremanjima za slet na Kosovu.

Povela se zatim diskusija o podizanju Saveznog doma, na osnovu izveštaja brata Radulovića i Mihajla Nikolića. Rešeno je, da odbor to pitanje prouči, uzimajući u obzir sve primedbe koje su na sednici stavljene.

Izvršni odbor je utvrdio i važnost pitanja Savezne škole i potrebu njenog hitnog rešenja. Zato je uputio Starešinstvo da, uporedo sa akcijom za zidanje saveznog doma, poradi i na rešenju pitanja savezne škole, uzevši u prvom redu u rasmatranje mogućnost rešenja u vezi sa domom sokolskog društva Matica, u Beogradu.

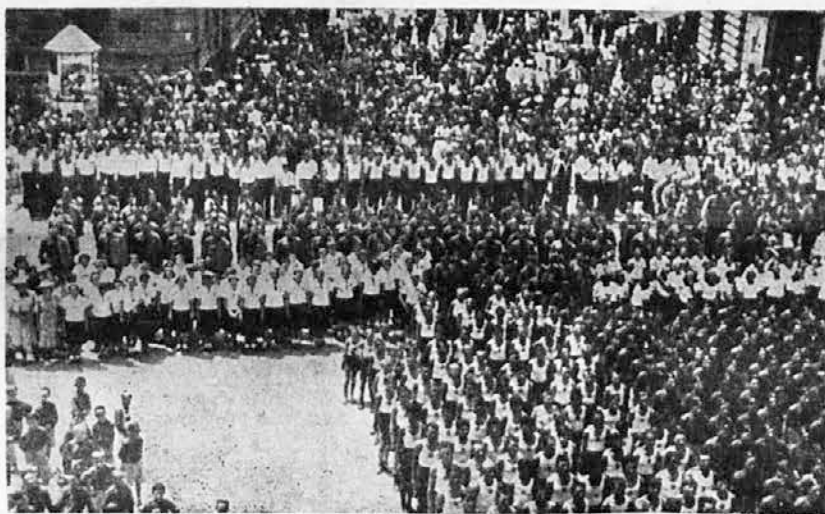
Prešlo se zatim na izveštaje referenata. Načelnica, sestra Skalarjeva, je saopštila, da će se prilikom sleta na Sušaku održati plivačke utakmice, a sokolska župa Skoplje je izvestila o hodočašću na Kajmakčalanu. Odobreno je konstituisanje Prosvetnog odbora, a na predlog predsednika Građevinskog oteka, brata Ra-

dulovića, votirana je suma od 650.000 dinara, kao pozajmica za 37 sokolskih jedinica, za gradnju sokolskih domova. Pozajmice su odobrene ovim jedinicama: četama Orlovci, Opsječko, Šimanovci, društvo Indija, društvo Radeče, društvo Voštanj, Rimske Toplice, Podgorica, Kinjak, četa Kazanci, četa Vrba, četa Orašac, četa Nikoljača, četa Ortiješ, četa Kamenmost, društvo Kuršumlija, četa Barbatovac, četa Njegošev, dr. Potiski Sv. Nikola, dr. Vojnica, četa Ilijaš-Podlugovi, dr. Kastav, dr. Zemet-Kantrida, četa Rotino, četa Doljani, dr. Pehčevo, četa Novočikatovo, dr. Kačanik, četa Suvidol, dr. Vučitrn, četa Gornji Skipovac, četa Žarkovina, četa Donji Zabar, dr. Novogradište, četa Papići, dr. Sisak i župa Niš.

Na predlog brata Brzakovića, pročelnika odbora za rad na selu, izvršena je podela pomoći Sokolskim župama za seoski rad, a 400 sokolskih četa pretplaćeno je na »Seljački bukar«. Brat Dr. Čipčić je podneo izveštaj o pravnom oteku, nakon čega je, na predlog brata Nikolića, odobrena pomoć za sokole koji su nastradali od poplava i elementarnih nepogoda. Župama Karlovac i Zagreb dato je po 10.000 dinara, a župi Beograd 5.000 dinara.

Brat Švajgar je naglasio, da je dobio statističke izveštaje od 1.313 jedinica, dok naprotiv 876 jedinica još nije poslalo izveštaj.

Pošto je dnevni red sednice bio obilan, to je rasprava o pripremanjima za svesokolski slet, godine 1941, odložena, time da se u prvoj polovini avgusta zakaže zasebna sednica, koja će se baviti isključivo tim pitanjem.

Sa proslave 20-godišnjice Sokolstva u Subotici, 11 juna ov. god.

30-godišnjica Sokolstva u Južnoj Srbiji

Sokolско друштво Матица у Скопљу одлучило је да у недељу, 25 јуна прослави 30-годишњицу свог рада, која уједно значи и 30-годишњицу Sokolstva у Јужној Србији. Прослава ће се обавити на свечани начин, уз учешће војске и жупских такмичара. Том приликом је Sokolско друштво Матица у Скопљу издало проглас, у коме, између осталог, каже:

„Упркос претешким невољама ропства, Јужна Србија није изостајала у борби за свој просветни и културни напредак, за јачање и изражај свога духа и своје националне свести. Са ретким пожртвовањем она се одупирала туђинским утицајима, па се, уистину, достојно спремила за заједничку народну слободу и јединство.

У царској Скопљу, равно пре 30 година, савијено је прво sokolско гнездо, основана је прва sokolска јединица „Душан Силић“, потоње sokolско друштво „Скопје-Матица. Иза Младотурског преврата 1908 г. и тешко поднесеног на-

пјем. Извештај brata Dr. Koste Petrovića, kao pročelnika oteka za stadion, zajedno sa izveštajima ostalih referenata za organizaciju sleta, umnožiće se i poslati svima članovima Izvršnog odbora na proučavanje. Isto tako će se, na sednici u avgustu, raspravljati o dnevnom redu vanredne savezne skupštine, koja treba da se održi u mesecu septembru.

ционалног потреса, изазваног аустриском отмицом Босне и Херцеговине, наш Југ је својски пригрио sokolску мисао, придруживши се јату српског и југословенског sokolства, веснику и поборнику нашег народног ослобођења и уједињења.

Задојена националним духом, одушевљена за свако родољубиво прегнуће, ондашња скопљанска омладина у заслужном певачком збору „Вардар“ и у средњим школама (гимназији и учитељској школи) са заносом отпоче да остварује sokolску мисао. Под вођством првога весника sokolства из слободне Србије, покојног brata Рајка Караклајића, сврсташе се најборбенији и најпримернији омладинци. Бројем скроман, али духом и полетом снажан, тај први sokolски заједницак убрзо се разрастао у моћно sokolско стабло, које је око витешке и националне мисли sokolства окупило цео наш свесни Југ.

Још на првим својим корацима Sokolско друштво Скопје-Матица показало је своју животну снагу, свој sokolски полет и родољубива дела. Видно је и достојно признање његово учешће на свим ондашњим sokolским сletovima, јавним часовима, националним манифестацијама (1910 г.: код Грачанице, у Девицу, Приштини, Призрену, Београду: 1912 у Новом Саду и др.).

Одушевљено дочекано 1910 год од браће у слободној Србији, наше sokolство је са ондашњег Београдског сleta понело на Југ чврсту наду на скору слободу. И делом и мишљу соколи Матице и целога Југа утирали су пут слободи која нам грану са Куманова 1912 године. Као некада соколујући часно под туђином, тако су и после, у ослободилачким ратовима и у својој слободној држави, скопљански соколи достојно послужили Краљу, Отаџбини и Народу.”

TRAGIČNA SMRT MALOG SOKOLICA

Prošle nedelje je na tragičan način završio svoj mali život pod liftom, igrajući se u svojoj kući jedan od najboljih sokolika u sokolском друштву Beograd-Matica, Zoran Radivojević, poznat svoj beogradskoj publici, koja posećuje akademije i javne časove društva Maticе, sa svojim smešlim i lepim skokovima, gde je ubirao

SMRT JOVANA M. JOVANOVIĆA

Pre tri dana umro je iznenada jedan od najuglednijih predstavnika savremenog javnog života u Jugoslaviji, Jovan M. Jovanović, bivši ministar na strani i šef Zemljoradničke stranke.

Jovan Jovanović je rođen 1869 u Beogradu, pravne nauke je svršio u Parizu, a zatim se posvetio diplomaciji i godine 1912 postao je ministar spoljnih poslova. Nakon toga je imenovan poslanikom Kraljevine Srbije u Beču, gde je ostao sve do objave svetskog rata. Za vreme rata je postao pomoćnik ministra spoljnih poslova, a zatim je bio poslanik u Londonu i u Vašingtonu, pa je penzionisan godine 1920. Od tada se posvetio političkom životu, pa je ubrzo postao šefom Zemljoradničke stranke i stekao glas jednog od najuglednijih prvaka naše unutrašnje politike.

Poč. Jovan Jovanović je jedan od najposposobnijih predstavnika jugoslovenske diplomacije, pa je svojim delovanjem u metropolama velikih naroda umeo uvek da sa najvećim dostojanstvom zastupa interese našega naroda. Kao takav je uživao velik ugled u stranom svetu, a njegova mišljenja o spoljnoj politici visoko su se cenila. Naročito važnu ulogu je odigrao kao poslanik u Beču, pred svetski rat, i o tome je ostavio vrlo značajne zabeleške i dokumente. Pored unutrašnje i spoljne politike, poč. Jovanović se bavio i naukom te književnošću, pa je bio jedan od glavnih predstavnika kruga oko »Srpskog književnog glasnika«, »Sela« i drugih listova. Od velikog značaja su njegove knjige i radovi o ulozi Srbije u svetskom ratu i o pitanju krivice za rat, u kojima nepobitnim argumentima dokazuje potpunu nevinost Srbije za strašno krvoprolieće.

Poč. Jovan Jovanović je u svakoj pilici bio gorljiv branilac interesa naše zemlje, a kao savestan i čestit političar umeo je da stekne simpatije, ne samo kod svih Srba, nego i kod Hrvata i Slovenaca, pa je čitav svoj život posvetio radu za srećnu budućnost jugoslovenskog naroda i države.

uvek najveći aplauz. Bio je učenik i razreda gimnazije, kojega je završio sa odličnim uspehom. Pogreb malog Zorana bio je 20 juna i naše Sokolstvo mu je odalo dirljivu počast.

tili. Zato je »od onoga dana čemer-noga, kad je srpsko propanulo carstvo«, počela da se izgrađuje ideja da se poraz mora osetiti, da kosovski mučenici s pravom zaslužuju i zahvaljuju da budu osvećeni. U tom porazu i saznanju poraza, koji treba oprati sa sebe, leži ogromna rasna snaga. Ko zna, — da Srbi nisu imali Kosovo, da su »ženski« dali svoju slobodu, — ko zna da li bi ikada žed za osvetom bila takva i da li bi dali Srbi ono što su dali? U toj tragediji, u tom nesrećnom slomu, i narodnom i državnom i nacionalnom, leži veliki moralni kapital, a u tom bolu i patnji, u roptanju pod tuđinskom vlašću, u priželjkivanju slobode, od njihova je ta velika misao o vraćanju stare slave i carstva.

Covek ostaje iskreno zadivljen pred pesmama koje opevaju kosovske junake. Covek tu više ne zna ni šta je lepše, šta je dublje i šta je plemenitije. Koliko ponosa ima u rečima Boška Jugovića da ne želi da ostane kod sestre, da mu ne bi rekla družina:

»Gle strašljivca Boška Jugovića,
On ne smjeda poći u Kosovo...«

Ipak, dve pesme ostaju duboko urezane, nezaboravne. Sve je rečeno prosto, pa ipak tako plastično i lepo, da se oseća velik umetnik u tom neznanome sastavljaču. Opisujući polazak srpske vojske iz Kruševca na Kosovo, pevač nam slika barjaktara Boška Jugovića:

»Na alatu vas u čistom zlatu.
Krstas ga je barjak poklopio
Pobratime do konja alata.
Na barjaku od zlata jabuka,
Iz jabuke od zlata krstovi,
Od krstova zlatne kite vise
Te kucaju Boška po plećima.

Ili zar se ikad zaboravlja priča
sluge Milutina, koji sa sedamnaest
rana i sa »desnom u lijevoj ruci«
priča kneginji Milici šta se desilo na Kosovu:

»Svi ostaše, Gospo, u Kosovu
Gde pogibe slavni knez Lazare,
Tu su mnoga koplja izlomljena
Braneć, Gospo, svoga gospodara,
I Jug Ti je, Gospo, poginuo.
U početku, u boju prvome.
Pogibe ti osam Jugovića,
Gdje brat brata izdati ne šede
Doklegode jedan tecišaje.
Još ostade Boško Jugoviću,
Krstas mu se po Kosovu vije,
Još razgoni Turke na buljake,
Kao soko tica golubove...
Gdje ogreznu krvca do koljena,
Tu pogibe Banović Strahinja.
Miloš ti je, Gospo, poginuo
Kod Sitnice, kod vode studene...«

Na današnji dan, posle petstotina i pedeset godina, pripalimo sveću za hvalnosti kosovskim junacima i mučenicima. Oni su to zaslužili, jer nas primerom svojim poučise kako se iskreno voli i samopregorno brani zemlja.

Dr. Miodrag Purković

Za Stevanom Žakulom

Herceg-Bosna zanemela cela,
Bol ne mogu oči da sakriju;
Kao kiša gorke suze liju:
— Usred srca pogodila strela.

Mrak pokrio doline i strane.
Vetar stao i poljem ne piri.
Ranjen Soko sa sudbom se miri:
— Mrtav leži Žakula Stevane.

Setna ruka u klisuri stala.
Krvav mesec s nebom ne govori.
Otvoreni nesiti ponori:
— Jedna zvezda sad je u njih pala.

I dok tuga k'o vrh jatagana,
Herceg-Bosnu u dno duše dira,
Kobna mis'o ne da srući mira:
— Nema više Žakule Stevana! ..

Stanko O. Stanković
Trebinje, 1939. god.

Gde će od sada biti centar slavistike?

Povodom velikog slavističkog kongresa, koji se ove godine drži u Beogradu, a na kojem će uzeti učešća svi profesori slavistike svih univerzita slovenskih zemalja i ostalih država, postavlja se kao vrlo važno pitanje, koja varoš treba od sada da bude centar slavističkih nauka, što je do sada bio Prag. Revija »Dilo«, koja izlazi u Lavovu, piše da je Prag bio zaista odličan centar za proučavanje slovenskih naroda i kultura, da je praški univerzitet imao katedre za

sve slovenske jezike i književnosti i da je tamo bila osnovana slovenska biblioteka i slovenski instituti, kakvi nisu postojali nigde u svetu. Međutim Prag taj položaj neće moći nikako da održi, ne samo zbog pomanjkanja novčanih sredstava, nego i zbog toga što je sada n. pr. zabranjen u Prag ulazak svima revijama i listovima iz Rusije. Međutim potrebno je da jedan takav centar slavistike postoji i pitanje je, gde ima da se prenese. Sovjetska vlada je doduše u poslednje vreme na moskovskom Univerzitetu i Akademiji uvela odeljenje za proučavanje slovenskih naroda i kultura, ali današnja Sovjetska Rusija nema uslova da postane centar slavistike, već i zato što ni tamo ne postoji potpuna sloboda nauke. Slavistički kongres koji će se održati ove godine u Beogradu, treba da se ozbiljno pozabavi ovim pitanjem, pa da se vidi koja bi od velikih slovenskih varoši (a među te se spominje i Beograd) trebala da postane središte slavističkih studija.

»SLOVANSKY PREHLED« U NOVIM PRILIKAMA

Već preko 30 godina iznazi u Pragu revija »Slovansky Prehled«, koja prati kulturni život svih slovenskih naroda, a čiji utemeljitelj je bio Adolf Černi. Međutim, nakon poslednjih događaja u Češkoj, list nije izlazio i tek pre nekoliko dana pojavio se kao dvobroj. Umesto ranijeg naslovnog lista, sa oznakama slovenskih zemalja, sada je omot ispunjen crninom, sa nekoliko listova sloven-

ske lipe. Redakcija objavljuje da mnoge stvari nije mogla štampati, ali da će ipak, u granicama mogućnosti, nastojati pratiti život slovenskih naroda, a naročito Jugoslovena.

»UČITELJSTVO I SOKOLSTVO«

Brat Momir Sinobad, član uprave Saveza SKJ, objavio je u listu »Učitelj«, vrlo zanimljivu raspravu, pod naslovom »Jugoslovensko učiteljstvo i sokolstvo«, koju je u naročito otisku objavio, kao brošuru. U svojoj raspravi brat Sinobad iznosi načelno svoje poglede na odnos škole i sokolstva, te na odnos učiteljstva prema sokolstvu; a zatim prikazuje istorijski udeo učiteljstva u sokolском radu i donosi o tome zanimljive statističke podatke. Iz rada brata Sinobada se vidi, da je učiteljstvo u velikoj meri doprinelo razvoju našeg Sokolstva i dalo mu najpredanije i najmnogobrojnije radnike.

Priznanje sokolskoj štampi

Praški »Sokolski Vestnik«, zvanični organ COS, piše u broju od 21 juna o prilikama u jugoslovenskom Sokolstvu, i uoči je utvrdio da je aktivnost našeg sokolstva silno porasla, prelazi na našu sokolšku štampu i kaže:

»Jugosloveni mogu da budu ponosni na svoju sokolšku štampu. Ona je vođena odlično. Ne trči za zvezdama, već se čvrsto drži zemlje, a to je dobro.«

Kratke vesti iz našeg Sokolstva

Sokolsko društvo Beograd VII, u Privredniku, osvetilo je 18 juna na veoma svečan način svoje letnje vežbalište, poklon beogradske opštine, kod požarne kule. Tom prilikom je priredjen javni čas u kome je učestvovalo oko 500 pripadnika svih kategorija. U svom govoru, starešina Sokola Zečević istakao je vrline sokola, i naročito hvalio je izrazito Pretsedniku beogradske opštine, koji je omogućio da se danas otvori ovo vežbalište. U programu, koji se je lepo odvijao nastupile su sve kategorije društva (sem članica i naraštajki) Vežbe je pratila vojna muzika. Među najbolje tačke programa spadaju dečije igre i utakmice i vežbe sokolobiciklista.

Sokolsko društvo Beograd X, na Voždovcu priredilo je 18 juna uspeli javni čas na svom letnjem vežbalištu, u Šumadijskoj ulici. U programu je

daka iz Klisure u Rumuniji, koji će u novom Sokolskom domu steći spremnosti i snage za širenje nacionalne misli među našim sunarodnjacima u Rumuniji. To je takođe jedan od razloga, koji iziskuju skor ugradnju doma.

Medutim, dom će stajati mnogo žrtava, pa apeliramo na braću i sestre iz svih naših jedinica, da pomognu gradnju Sokolskog doma u Beloj Crkvi.

Sokolska četa Generalski Stol ostaje bez svoga dugogodišnjeg tajnika Radivoja Vucelića, koji je premešten u Gomirje. Brat Vucelić je time spašen od stradanja što ga je pretrpeo zbog Sokolstva, jer je nezakonito bio šikaniran od opštinske uprave, gde mu je bila uskraćena plata i onemogućen rad, kao opštinskom blagajniku. Pošto mu je time bila ugrožena

Vežbače članstvo Sokolskog društva Duga Resa

učestvovalo oko 300 sokolskih pripadnika. Sve su vežbe bile izvedene skladno uz pratnju vojne muzike. Času koji je bio dobro posećen, prisustvovali su predstavnici Saveza, župe i skoro svih beogradske sokolskih društava. Javni čas je održan pod reflektorima na veoma ukusno uređenom i dekorisanom vežbalištu. Najuspelije tačke dale su svakako naraštajke sokolske čete Rajla i Sopot, koje su posle vežbe odigrale nekoliko narodnih kola.

Sokolsko društvo u Grubišnom Polju svečano je otvorilo svoj novi dom uz učešće velikog broja Sokola i ostalih građana. Prisutni su bili takođe brojni ugledni predstavnici vojnih i civilnih vlasti, te nacionalnih društava. Naročito su bili zapaženi među prisutnima: divizijski general g. Svetozar Đukić, komandant osječke divizijske oblasti, izaslanik Nj. V. Kralja pukovnik g. Mihajlo Bakić, komandant 42 pešadijskog puka iz Bjelovara i vršilac dužnosti bana Savske banovine g. Stanoje Mihaldžić. Dom je posvećen Kralju Petru Prvom Oslobodiocu.

Starešina društva br. Dušan Bujčić, narodni poslanik, predložio je, pozdravne telegrama Nj. V. Kralju, Nj. V. Knezu Namesniku, Savezu Sokola i dr. Zatim je izneo istorijat društva, koje je mnogo uradilo za podizanje narodne svesti, od svog osnutka 1911 godine.

Sokolski dom podignut je na lepom mestu. Vrednost mu je 300.000 dinara. Pripomoć za gradnju dali su: Banška uprava iz Zagreba, Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda, Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije, Opština Grubišno Polje, koja je dala i besplatno gradilište, i ostalo brojno članstvo.

Sokolsko društvo u Beloj Crkvi, zaključilo je da, u okviru Sokolske Petrove petoletke, podigne svoj dom, na zemljištu koje je dobilo na poklon od gradske opštine.

Ovo Sokolsko društvo osnovano je 1920 godine. Nemaajući svojih prostorija, vežbače kategorije služile su se raznim zgradama. Kroz sve vreme svog opstanka, ono je vršilo sa uspehom svoj rad u ovom kraju, gde je naročito brojan manjinski element.

Vredno je istaći i tu okolnost, da u Belu Crkvu dolazi izvestan broj

egzistencija, to je starešina društva Gomirje, brat V. Mrvoš poradio, da bude tamo namešten. To je već četvrta žrtva sokolskih protivnika u Generalskom Stolu, nakon župnika Posleka, te braće Mlinca, Erdeljca i Svilara.

Sokolsko društvo Duga Resa je priredilo u poslednje vreme niz vrlo uspehli predavanja koja su izazvala živo zanimanje među članstvom. Brat Mirko Skofca je predavao o Sloveniji i Slovencima, br. Vladislav Kraus o »Čehoslovačkoj nekad i danas«, a br. ing. M. Jurić o našem moru. Društvo Duga Resa je priredilo i utakmicu u osmeroboju, sa naraštajem i članstvom.

Sokolsko društvo Malinska, župa Sušak Rijeka je prikazalo prošle nedelje pozorišni komad »Hasanaginica«, koga je sa lepim uspehom spremio društveni pozorišni otek. Naročito je zapažena igra sestre Dabčić te braće Šerka i Čorka. Poseta na pretstavi je bila vrlo dobra, i pored nastojanja sokolskih protivnika koji kušaju da nas ometaju u radu. Pogotovo to čine ljudi, koji za vreme tudinske okupacije nisu imali ni hrvatskog ni jugoslovenskog narodnog osećaja.

Sokolsko društvo Bačko Gradište priredilo je nedavno javnu vežbu, o kojoj je prošli broj »Sokolskog Glasnika« doneo detaljan prikaz. Medutim su neke informacije tog prikaza bile netačne, pa ih ovime ispravljamo. Tako na pr. nije tačno da su govore održala lica koja su u toj vesti spomenuta, niti je tačno navedeno ime starešine društva. Naprotiv su govore održali kum društvene zastave, Damjan Branković, zatim paroh Đorđe Stefanov, pa onda Starešina Hranislav Popović, društveni lekar Dr. Isa Knežević, delegat župe Novi Sad Pavle Indić i delegat starobećejskog okružja, Branko Gospodinački.

Sokolska četa Budinščina priredila je 18 o. m. u svom domu predavanje o pčelarstvu, koje je održao br. Marinović, učitelj iz Podruta. Njegovo stručno i vrlo korisno izlaganje saslušano je pažljivo od prisutnih. Poželjno bi bilo, da se ovakva predavanja održavaju što češće u našim jedinicama na selu.

Sokolsko slavlje u Prekomurju

Sokolska župa u Mariboru priredila je, u nedelju, 18 juna, sjajan slet svih svojih jedinica, u Murskoj Soboti, da time proslavi i 20-godišnjicu oslobođenja Prekomurja i njenog ujedinjenja sa Jugoslavijom. Na ovoj veličanstvenoj priredbi bile su zastupljene i Sokolske župe Ljubljana, Celje, Varaždin i Zagreb, te predstavnici svih nacionalnih i kulturnih organizacija u Prekomurju.

Već u subotu je priređena svečana akademija na otvorenom prostoru, u svetlu reflektora, i postigla je sjajan uspeh. Osobito su burno bila pozdravljena deca iz Murske Sobote sa svojom tačkom »Mladi vojnici«. Na akademiji su uzeli učešća i vežbači iz društva Maribor-Matica, Maribor I, Ljutomer i Murska Sobotica, i svi su pobrali srdačan aplauz. Ljutomerčani su postigli naročite uspeh sa tačkom »Krst pri Savici«.

U nedelju ujutro čitava Murska Sobotica je osvanula u moru zastava i sokolskih odora. Odmah ujutru obavljen je dirljiva svečanost na groblju, gde počivaju sokoli legionari, koji su, u januaru 1919, dali svoje živote za slobodu Prekomurja. Tamo su održali tople i rodoljubive govore, brat Niševicer, u ime društva Murska Sobotica; zatim brat Deduš u ime župe Varaždin, brat Fornazarić u ime župe Zagreb i Dr. Milan Gorišek u ime župe Maribor. Govorili su još: predstavnik jugoslovenskih dobrovoljaca, B. Pogačnik, i predstavnik nedruštvenog odbora, prof. Liška. Svi govornici su naglasili, da će se Sokolstvo najbolje odužiti palim žrtvama, ako bude branilo oslobođeno Prekomurje, i ako bude rešeno da ni pedlja zemlje ne ostupi drugome.

Posle svečanosti na groblju bila je priređena svečana povorka, kakve još nikad nije videla Murska Sobotica i u kojoj je bilo oko 4.000 sokolskih pripadnika, sa sokolskom konjicom na čelu, sa 25 zastava i trima muzikama. Ma koliko da je loše vreme u mnogočemu pokvarilo ovo slavlje, tako da je popodnevna javna vežba morala biti odložena, ipak je stanovništvu svuda sa najvećim oduševljenjem pozdravljalo sokolsku povorku, a čitav slet će ostati u nezaboravnoj uspomeni, kao veličanstvena manifestacija narodne i sokolske misli.

Proslava Sokolskog društva Bled

Sokolsko društvo Bled je, 18 juna, proslavilo 30-godišnjicu svoga postojanja vrlo uspehim sletom, koji je bio ujedno i 26-ti slet župe Kranj, a koji se pretvorio u veličanstvenu manifestaciju jugoslovenske misli.

Već u subotu u veče svečanost je počela promenadnim koncertom u svečanom akademijom u sokolskom domu, koja je imala opšti slovenski karakter, a postigla je velik uspeh. Naročito su se istakli omladinski hor bledskog Sokola, te hor društva iz Radovljice, a telovežbene tačke su pobrale zasluženo odobravanje.

U nedelju je čitav Bled bio prekriven sokolskom odorom i zastavama. Ogromna povorka, u kojoj je učestvovalo oko 2500 Sokola i pripadnika ostalih nacionalnih društava, išla je kroz špalir naraštajaca, školske dece i velikog broja građanstva, burno pozdravljena i posipana cvećem. Naročito brojno je bilo zastupljeno narodno radništvo i koroški borci, a na čelu povorke je išla sokolska konjica i 25 sokolskih zastava. Pred sokolskim domom se razvio ogromni narodni zbor, na kome je uzeo reč starešina društva, Jakob Špicar, koji je, burno pozdravljen, govorio o velikim idealima sokolstva, sećajući se ostale slovenske braće, a naročito »matice Slovenstva, Praga«, i upućujući svoje pozdrave Kralju, narodnoj vojsci i snažnoj Jugoslaviji. Posle njega je govorio izaslanik župe Zagreb, brat Dr. Hugo Verk, koji je naglasio da nema te sile koja može da zaustavi pobedu jugoslovenske misli.

Posle podne je priredjen javni nastup, u kome je uzelo učešća muško

Sokolska pomoć u nevolji

Početkom meseca juna o. g. zadesila je grad Karlovac i okolinu nezapamćena poplava. Šteta koju trpe seljaci, radnici i građani pogodila je najteže sirotinju.

Po onoj poslovi »ko brzo daje, dvostruko daje«, karlovački Sokol je odmah, čim je video da će poplava biti katastrofalna, otvorio u svojim

Članice kuvaju...

prostorijama kuhinju i oglasio da će deliti po 100 besplatnih ručkova dnevno. Ta je kuhinja radila šest dana, a akcija se morati proširiti, jer je, mesto obećanih 100 obroka, podeljeno nekoliko stotina, a osim toga podeljeno je mnogo ostale hrane, hleba, salame itd.

Da je Sokol mogao svoj rad proširiti na više nego se početno mislilo,

Sirotinja pred Sokolanom

treba zahvaliti još nekim društvima, koja su pritekla u pomoć. Materijalno su pomogli ovu akciju Crveni krst i Gradska općina, a u kuhinji, pored sokolskog članstva, radili su i vojnici.

I ovom prilikom se pokazalo da je Sokolstvo, pored svoga tehničkog i slovenskog rada, i socijalna i humana ustanova, dorasla svojim zadacima i vremenu. Sokolstvo je i ovom prilikom dokazalo da je voljno da radi i da saraduje sa svima na svakom plemenitom poslu.

SARADNJA SOKOLA SA AERO KLUBOVIMA

Načelnništvo Saveza Sokola K. J. uputilo je svima svojim župama poziv da, u duhu narodno-odbranbenog vaspitanja, posvete veliki deo pažnje širenju jedriličarstva među svojim članstvom i naraštajem. U raspiisu se kaže: »Kako u najskorije vreme počnu tečajevi za bezmotorno letenje u organizaciji Mesnih Aero-klubova, potrebno je da se svim našim jedinicama preporuča saradnja sa pomenutim Aero-klubovima o načinu obuke našega članstva u ovoj, po opštu stvar, korisnoj akciji«.

I. S.

i žensko članstvo, naraštaj i oko 800 muške i ženske dece. Sve su tačke bile izvedene na najveće zadovoljstvo, hvala nastojanjima župskog načelnika, Vinka Beznika i načelnice, Lojzke Horvatove. Naročito su bile pozdravljene vežbe vojske, koja je također uzela učešća na javnom nastupu. Preko 4000 ljudi je promatralo ove vežbe i najoduševljenije je klicalo Sokolstvu i Jugoslaviji.

Iz slovenskog Sokolstva

AKTIVNOST POLJSKOG SOKOLSTVA

Poljsko Sokolstvo je ove godine iaročito aktivno. Spremaju se četiri velika sleta, u Poznanju, Lavovu, Orlovu i Vilni. Sletovi su određeni tako, da se održe u posve različitim krajevima zemlje, da akcija Sokolstva dobije tako što šire polje. Naročita pozornost je posvećena sletu u Poznanju, u kraju koji je ranije pripadao Nemačkoj i gde je sokolska misao vrlo živa. Isto tako je važan slet u Lavovu, varoši gde se rodila sokolska misao u Poljskoj. Glavna pažnja na ovim sletovima posvećuje se vežbama i priredbama koje su u vezi sa narodno - odbranbenim vaspitanjem, a kojemu je poljsko sokolstvo u poslednje vreme posvetilo najveću brigu. U znaku te aktivnosti treba zabeležiti i takmičenja župe Krakovske i Malopoljske, kod kojih je pobedila župa Krakov. Isto tako su bile zanimljive i utakmice u Lodzu između ženskih sokolskih društava oblasti Mazovjetske i Sleske, te ženskih sokolskih društava oblasti Malopoljske i Krakovske, u Krosni i Varšavi. Sada se spremaju telovežbačka i streljačka takmičenja u Lavovu i takmičenja u prostim vežbama, plivanju, veslanju i narodnim igrama, u Poznanju.

IZ Č. O. S.

Voćstvo Češke Obce Sokolske nastoji da reorganizuje život u Češkom Sokolstvu pa se sada radi na novoj podeli župe, prema političkim okruzima. Utvrđeno je da sokolska društva u Češkoj i Moravskoj imaju preko hiljadu vlastitih domova, a novi domovi se podižu i u današnjim, teškim prilikama. Tako je na primer Vlnohradski Sokol u Pragu počeo nedavno gradnju monumentalnog doma na Rigerovim Sadima, a zida se isto tako veliki dom i u Češkim Budějovicama.

Češko Sokolstvo se sprema i na Lingijadu, gde će ga zastupati braća Dr. Kavalir, Fr. Pehaček i prof. Gajdoš iz Brna. Češka sokolska društva u Beču proslavila su, ovih dana, pedesetogodišnjicu postojanja, na vrlo skroman način.

Pretsedništvo Sokolske župe Moravsko-Sleske je izdalo, pre pet dana objavu, u kojoj se kaže da su vlasti u tom kraju zabranile nošenje sokolskih odora, ne samo na ulici, nego i u zatvorenom prostoru.

Uputstva za slet u Sofiji

Sporazumom sa bugarskim državnim železnicama, naše železničke vlasti omogućile su svim učesnicima, da za polazak u Sofiju, na slet, mogu kupovati direktne železničke karte od mesta polaska do Sofije. Te karte se mogu kupovati samo od ovih većih stanica: Ljubljana, Maribor, Zagreb, Vinkovci, Sarajevo, Skoplje, Novi Sad, Beograd, Kraljevo, Niš i Caribrod.

Sletski odbor Saveza Sokola poslao je depeše svima župama, u kojima im produžava rok slanja prijave za slet u Sofiju, od 25 na 27 jun. S tim u vezi svakako će i župe produžiti rok prijave svojim jedinicama za dva dana. Tj. prijave jedinica treba da su u župi 24 juna, a u Savezu rekapitulacije župa 27 juna o. g.

Članovi i članice, kao i muški i ženski naraštaj sokolskih društava, može ići na slet u Sofiju samo u propisanim svećanim odorama (Naraštaj kao za slet u Pragu 1938). Članovi sokolskih četa putuju na slet u narodnoj nošnji, sa sokolskom kapom na glavi.

I. S.

U POČAST ST. ŽAKULE

Sarajevska sokolska društva, zajedno sa »Prosvetom«, »Narodnom Odbranom« i jugoslovenskim profesor-skim društvom, priređuju u nedelju, 25 juna, parastos za počivšeg brata Stevana Žakulu, nakon čega će se u sokolani održati komemorativna akademija.

Iz slovenskog sveta

JUGOSLOVENSKO-BUGARSKO BRATSTVO

U nedelju je na vrlo svečan način otvorena u Sofiji izložba jugoslovenske knjige, a istoga dana je u Beogradu otvorena izložba bugarske knjige. Izložbu u Beogradu je otvorio Ministar prosvete, g. Čirić, koji je tom prilikom održao topao govor o jugoslovenskobugarskom bratstvu i podvukao interes međusobnog duhovnog upoznavanja slovenskih naroda. Na otvorenju je bilo prisutno više ministara i najugledniji naši kulturni predstavnici, jednako kao i na izložbi u Sofiji. Tamo je govorio ministar prosvete Filov, mitropolit sofijski Stefan i predstavnik Jugoslovensko-bugarske lige iz Beograda, N. Bartulović. Mitropolit Stefan je naročito srdačno govorio o bratstvu između Jugoslavena i Bugara i naglasio, da njihovu kulturu spaja jedan isti duh! Izložba u Sofiji je vrlo brojna i posećena od mnoštva naroda, a isto tako i izložba u Beogradu, pa je očekivati da će ova znamenita kulturna manifestacija doneti lepog ploda za zbliženje Jugoslavije i Bugarske.

IZ ČESKO-MORAVSKOG PROTEKTORATA

Policijska vlast u Českim Budejovicima obavestila je voćstvo zvanične češke stranke o čitavom nizu uslova, koji treba da budu ispunjeni, da bi mogla da se postigne saradnja između Čeha i Nemaca. U prvom se redu traži, da se iz čitavog javnog života češkog isključi svaki uticaj Jevreja, masona i rotarijanaca, te da članovi tih organizacija ne smeju pokrivati nikakvo javno mesto. Češko društvo ne sme da ima nikakvih veza sa jevrejskim društvenim krugovima. Naročito treba zabraniti pevanje svih pesama nacionalnog karaktera, koje nisu u skladu sa današnjim stanjem u protektoratu.

Voćstvo stranke narodne solidarnosti u Brnu izdalo je proglas, u kome se kaže da neodgovorni faktori sve čine da izazovu uznemirjenje među narodom te da pokvare odnos između Nemaca i Čeha. Usled pritiska iz Berlina, vlada protektorata je zabranila sve sportske priredbe u Češkoj i Moravskoj, zato što je na tim priredbama redovito dolazilo do patriotičkih manifestacija. U čitavom Protektoratu zabranjeno je pevanje svih borbenih i junačkih nacionalnih pesama.

Pasivni otpor stanovništva, prema vestima stranih novina, raste iz dana u dan. Prilikom istrage, povodom ubijstva policajca u Kladnu, niti jedan od svedoka nije htio da odgovara na pitanja nemačkih sudaca, tako da je suđenje moralo biti odloženo. Isto tako češko činovništvo u nadležnim izbegava svaku saradnju sa Nemcima, a ostala češka javnost pogotovu. Na taj način nemačke vlasti ne mogu ništa da rade, a sva vlast prelazi po malo u ruke Gestapa, koji policijskim merama pokušava da slomi pasivni otpor.

Zanimljivo je zabeležiti, da je nemački studentski savez zaključio, da svake godine, na dan 16 marta, priredi svečani pohod na Hradčane, kao uopomenu na dan kada je Firer tamo boravio.

MADŽARI O RADU ČEŠKE EMIGRACIJE

»Pester Lloyd« objavljuje dugi članak o radu češke emigracije u inozemstvu i kaže: »Bivši prezident Beneš ide danas ponovno putem, kojim je išao Masarik za vreme svetskog rata. On agituje, ne samo među Amerikancima i među Englezima, već po država tesne veze i sa Rusijom. Na svojim predavanjima u Americi je sve učinio da nahuška Američane protiv Nemačke i Mađarske. U tome ga podupiru bivši poslanik u Londonu, Masarik, koji putuje po Kaliforniji; dok u Parizu agilno radi Osuski, gde izdaje listove i piše članke u francuskim novinama. U poslednje vreme su im se pridružili i bivši generali, Krej-

či i Prhala, koji već osnivaju češke legije.

Francuski listovi javljaju također o sve življenju radu češke emigracije. U Francuskoj ih naročito Sokolstvo pomaže u toj agitaciji, a akcija za prebegavanje iz Češke i Slovačke u Poljsku biva svaki dan jača. Postoje čitave tajne organizacije, od kojih je najpoznatija »Siko«, koje rade na prebacivanju izbeglica u Poljsku. Brat Dr. Beneš, Vojta Beneš, prebegao je na najfantastičniji način, u plombranom vagonu. Brošure i letci koji dolaze iz inozemstva šalju se u Češku i Slovačku u velikoj količini i svima mogućim putevima.

POLJACI PREMA NEMAČKOJ I ITALIJI

Nemačka štampa objavljuje iz dana u dan opsežne vesti pod naslovom: »Prognosi Nemaca u Poljskoj«, u kojima se javlja o različitim prognostivama na štetu nemačke manjine. Tvrdi se, da je u Poljskoj bojkotovana sva nemačka štampa, da knjižarnice ne smeju prodavati nemačke knjige, da se dnevno zabranjuju svi nemački listovi koji izlaze u Poljskoj, da se raspuštaju nemačka udruženja, te da bivaju insultirani građani nemačke narodnosti. Poslednje vesti tvrde, da je bio raspušten i čitav niz nemačkih privrednih ustanova u Poljskoj, te da su neke nemačke zemljoradničke zadruge bile silom u članjene u Poljski zadrudni savez. Poljski listovi demantuju te vesti, ali priznaju da u čitavoj Poljskoj vlada ogorčenje zbog događaja u Dancigu te da poljska javnost iz svoje inicijative, bojkotuje sve što je nemačko. Istovremeno se javlja, da u Poljskoj postoji i jak pokret za bojkotovanje italijanske robe i kulture, a »Novi Kurir« piše, da je to »jedini način da poljska javnost odgovori na držanje italijanske štampe prema Poljskoj«.

PRILIKE U SLOVAČKOJ

Engleski i francuski listovi javljaju, da je poslednjih dana u Slovačkoj došlo ponovo do manifestacija u prilog Čeha i Poljaka. U vladinim krugovima su te manifestacije izazvale veliko ogorčenje, pa je došlo do mnogobrojnih hapšenja. Usled teških ekonomskih prilika i velike nestašice hrane, koja svaki dan poskupljuje, nezadovoljstvo protiv vlade sve se više širi.

»Daily Telegraph« objavljuje nove vesti o pomicanju nemačkih trupa prema Slovačkoj i o zaposedanju izvesnih krajeva Slovačke po Nemcima. Prema tim vestima, oko 10 nemačkih divizija nalazi se koncentrisano u blizini Moravske Ostrave. Iz nemačkih divizija nalazi se koncentrisano demantuju te tyrdnje, ali engleski list kaže da sama odluka slovačke vlade o zatvaranju prometa između Slovačke i Češko-moravskog protektorata, najbolje potvrđuje da se u Slovačkoj nešto sprema.

Istorija, skorašnja i davna, nas uči da su neiscrpni izvori duhovnih i moralnih snaga našeg naroda, i da nema te sile kojoj nećemo odoleti, ako smo naoružani bratskom ljubavlju i viteškim vrlinama, koje su u svima vremenima krasile našeg ratnika: i Srbina, i Hrvata i Slovenca!

Sa osvićenja Sok. Doma u Gospiću: Govori general Maksimović.

Zanimljivosti iz doma i sveta

»Deutsches Volksblatt« javlja, da je predsednik vlade, Cvetković, primio senatora Grasla i poslanika Hama, predstavnike nemačke manjine u Jugoslaviji. Već pre toga im je ministar poljoprivrede Bešlić saopštio, da je gotov nacrt nove uredbe o prometu sa nekretnostima u pograničnoj zoni i da će uskoro biti objavljen.

Engleska vlada je odlučila da osnuje konzularno zastupništvo u Pragu. Na pitanje jedne grupe poslanika, da li se time ne priznaje današnje stanje u Češkoj, državni potsekretar Butler je izjavio, da vlada vidi, da ta odluka povlači doduše faktično priznanje sadašnjeg stanja, ali da to nikako ne menja načelno englesko stanovište u pogledu aneksije Češke i Moravske. Osnivanje konzulata je bilo potrebno zbog toga što treba izdavati vizu i mnogim izbeglicama koji žele da se presele u Englesku. O tom pitanju London se posavetovao sa Francuskom, Rusijom, Amerikom i Poljskom.

Italijanski listovi tvrde, da su Turška i Rumunija sklopile potajni vojni savez, pa tom prilikom rimska »Tribuna« napada oštro Rumuniju, opominjući je, da njena politika može da joj naškodi, pogotovo ako se uzme u obzir da Mađarska traži Erdelj, Bugarska Dobrudžu, a Rusija Besarabiju. Italijanski list je vrlo ljut na g. Gafenka, pa mu prebacuje da je »u svakoj prestionici Evrope drugačije govorio, dok je međutim njegova politika u službi Engleske i Francuske«.

Tijencin, oko kojega se sada vodi spor, a koji preti da izazove teške komplikacije, predstavlja zapravo luk Pekinga, glavnog grada Kine. Pošto je, kao takav, imao oдавna veliku važnost za trgovinu evropskih naroda, to su Englezi i Francuzi dobili u njemu svoje koncesije, zasebne delove varoši, koji su uživali potpunu eksteritorijalnost i pripadali su britanskom i francuskom suverenitetu. Tijencin ima oko milion i po stanovnika, a Englezi u svojoj koncesiji imaju oko 3.000 svojih državljana, 2.000 drugih stranaca i 45.000 Kineza. U francuskoj koncesiji nalazi se oko 1.000 Francuza i 60.000 Kineza. Konzuli u koncesijama vršili su čak i sudbenu praksu u građanskim i kaznenim sporovima.

IZRAVNO OBRAĆANJE NA SAVEZ

U vezi propisa Organizacije, Načelnništvo Saveza SKJ je, na temelju zaključka poslednje sednice Zbora župskih načelnika i načelnica, uputilo svima župama akt, u kojem skreće pažnju, da će se sva akta, upućena iz četa i društava direktno Savezu, a ne preko svoje matične župe, vraćati župi na mišljenje. Isto tako Savez, tj. Načelnništvo Saveza, opštiće sa jedinicama samo preko župa.

I. S.

Trebinje zida Dom!

Sokolsko društvo Trebinje i ako osnovano još 1909 godine, sve dosada nije imalo svoga doma, već je uzimalo pod zakup nepodesne i nehigijenske zgrade, koje nisu, mogle zadovoljiti ni minimum društvenih potreba.

Sve dosadašnje uprave društva uvidale su to, ali se pomoći nije moglo, jer ukoliko bi se materijalna sredstva i mogla sakupiti, nije se moglo dobiti podesno zemljište. I zato je sa najvećom radošću primljena vest, da je, vođena plemenitim i rodoljubivim težnjama, opština varoši Trebinja ovom društvu poklonila zemljište sa početom građevinom, u vrednosti oko 100.000 dinara.

Na ovoj građevini, sa izvesnim malim izmenama, društvo će nastaviti zidanje doma, koji će svakako biti do konca ove sezone pod krovom. Vrednost doma biće preko 500.000 dinara, a do sada se u materijalu i novcu raspolaze sa oko 300.000 dinara.

U domu će biti smeštene velika biblioteka i galerija slika našeg uvaženog pesnika, Jovana Dučića, koji se mnogo stara i zalaže za podizanje svoga rodnog Trebinja. Biblioteka sadrži dela najboljih naših i stranih pisaca svih vekova, a činila bi čast i mnogo većim mestima nego što je Trebinje u ovoj kršnoj, ali ponosnoj Hercegovini, koja je dala veliki broj zaslužnih sinova i čitavu plejadu viteзова, koji nisu zadržali pred kočem i konopcem već su uvek smelo i svesno služili Kralju i Otadžbini. Njima je pesnik Dučić podigao dostojan spomenik, na kome je urezao ove svoje stihove:

»Samo buktinjama zbori se kroz
tmine.
U zrcalu mača budućnost se slika,
Preko groblja idu puti veličine,
Slava, — to je strašno sunce
mučenika«.

Tako Trebinje, sa podizanjem Sokolskog doma, podiže novu školu narodne svesti. Čiji će učenici ići stopama pradedova!

Trebinje.

Stanko O. Stanković

OTKAZANE I NEOTKAZANE UTAKMICE

Usled učestvovanja jugoslovenskog Sokolstva na sletu bugarskih »Junaka«, odlazu se Opšte savezne utakmice članica i ženskog naraštaja, kao i utakmice za prelazni dar, zastavu Nj. V. Kraljice Marije, — za kasniji datum. Isto tako se odgađaju, za jesen, savezne utakmice višeg razreda muškog naraštaja. Naprotiv se ne odlazu utakmice za Kraljev mač, koje će se održati u Zagrebu, 22 i 23 jula. Isto tako se ne odlazu savezne utakmice u plivanje za članice i ženski naraštaj, koje će se održati prilikom sleta na Sušaku.

LAKOATLETSKA NATECANJA UČENIKA

Pre nekog vremena izvršena su na li muškoj realnoj gimnaziji u Zagrebu lakoaletska natecanja učenika za sastav reprezentacije. Od oko 40 natecatelja izabrana su osmorica, a od te osmorice šestorica su Sokoli. Pa ipak ima na našim srednjoškolskim zavodima nekoliko nastavnika gimnastike, koji su nastavničko mesto postigli na temelju sokolskih kvalifikacija, a koji sada zbog promenjene političke konjunktore omalovažuju sokolski telesni odgoj, ističući njegovu jednostranost!

Telesno vaspitanje u stranom svetu

PROGRAM LINGIJADE

Lingijada u Štokholmu počinje 20 jula i glavni program će se izvršiti do 23 jula. Na njemu će izvesti svoje vežbe ove momčadi: engleska, danska, belgijska, rumunska, mađarska, poljska, portugalska, norveška, finska, estonska, grčka, islanska, švedska i nemačka. Svaka momčad će nastupiti dva puta. Posle Švedana, najveći broj vežbača daje Danska

Čitajući novine...

Pametnim ljudima se činilo, da su za uvek prošla vremena kada naši, hrvatski i srpski intelektualci, i njihove novine, nisu imali pametnijeg posla nego da troše mastilo zato da Srbi dokazuju Hrvatima, da su u stvari Srbi a ne Hrvati, i obratno; da čisti Starčevićanci tvrde kako Srbi uopšte ne postoje; ili ako postoje, da »nisu politički narod«; ili da Hrvati određuju granice »velike Hrvatske« sve do planine Balkana, a Srbi da priznaju samo čakavce kao Hrvate itd. Razboriti ljudi su računali da će napredak i primer drugih naroda, koji su se jedino ujedinjenjem podigli do bogatstva i veličine, za uvek razagnati ludost međusobnih polemika i da će se one čuvati još samo u zaprašenim arhivama, kao dokumenat jednog bolesnog stanja, koje se više nesme nikada vratiti.

Međutim se u poslednje vreme iz stupaca naših novina ponovo javljaju te aveti žalosne prošlosti. Sve više nam dolaze pod ruku članci, u kojima se na dugo i široko dokazuje, kako je hrvatsko sve do iza Crne Gore; kako Muslimani smeju da budu samo isključivo Hrvati, a nikako Srbi itd., — dok se na drugoj strani, isto tako na dugačko raspreda kako je srpsko sve gde postoji srpski jezik, a hrvatski jezik da je samo onaj »kojim govori Zagreb i dr. Maček«; kako su Hrvati »proglasili srpski jezik za svoj književni jezik«; — i kako u Bosni i Hercegovini postoji samo srpsko, dok hrvatstvo ne sme uopšte da postoji itd. — A svi skupa mrcvare jugoslovenstvo i brukaju — i srpsvo i hrvatstvo!...

Čini se da će se iz starih arhiva izvući pomalo sve nekadašnje frankovačke i velikosrpske brošure, pa da će ponovo ući u dejstvo taj otrov, koji je od koristi samo profesionalnim demagozima i našim spoljnim protivnicima.

»HRVATSKI LIST« javlja iz Zagreba, da je prošlih dana održana tamo skupština akadem. društva »Štrosmajer«, na kojoj je uzeo učešća i bivši rektor, Stipetić, pa da je tom prilikom zaključeno, da se ime društva izmeni u »Hrvatsko sveučilišno društvo«, umesto dosadašnjeg imena »Štrosmajer«. Predlog da je primljen — uz frenetično odobravanje profesora i ostalih intelektualaca«.

Da je biskup Štrosmajer bio zaista jedan od najvećih hrvatskih intelektualaca, to zna ceo svet; kao što su to znali i oni Hrvati koji su društvu o kome je reč, sa ponosom dali Štrosmajerovo ime. To što se pak sadašnji njegovi članovi »stide« Štrosmajera, najbolje pokazuje da se Štrosmajerov duh mora i te kako da stidi ovakvih »intelektualaca«, koji sem praznih titula, nemaju nikakve druge podloge za taj naziv...

(oko 2.000), zatim Nemačka, Norveška, Engleska, Estonija i Finska.

Prilikom lingijade održaće se i međunarodni festival narodnih plesova, na kome će učestvovati 20 različitih nacija, sa oko 3.000 plesača.

GIMNASTIKA U LUKSENBURGU

30 jula će savez gimnastičara u Luksemburgu prirediti naročitu svečanost u slavu stogodišnjice nezavisnosti Luksemburga. Na proslavi će uzeti učešća oko 2.000 vežbača.

ČASOVNIČAR I JUVELIR M. MITROVIĆ

TERAZIJE 22 (do Moskve)

ima: švajcarskih časovnika za ruku i džep, zlatnog nakita, kristala, srebra, pehara i plaketa.

Braći i sestrama popust
Cene vrlo solidne. Stručan rad
Tražite cene za izradu
klinaca i značaka.

Sadržina sokolskih listova

»ČUVAJMO JUGOSLAVIJU«

Izašao je dvobroj 5—6 ovog vesnika Sokolske župe Karlovac, sa vrlo zanimljivim sadržajem: Svi na slet u Zagreb; — Brat Dr. Oton Gavrančić; — Seljak i gospoda (V. Rapo); — U čemu se možemo ugledati u Bugare; — Pismo bratu u Prag (J. Matešić); — Na Vidovdan (J. Matešić), te razne rubrike i vesti.

»NAŠA RADOST«

List jugoslovenske sokolske dece, donosi u broju 10, veoma zanimljiv sadržaj: Vidovdan (M. Matešić); — Naš sokolski oče E. Gangl; — Bojan, povest iz rimskih časov; — Povest o Janezu, Copležu in kraljici palčkov (Manko Colar); — Brat Stevan Žakula; — Kako nastane nevihta; — Priča o odvažnoj ženi; — Život na selu u junu (Joso Matešić); — Ivanjdan na selu (J. Mrežnički); — Skromnost; — Termini in brzogovni drogov; — Čudesni svet na travniku; — Lovci na mušice u našim šumama; — pesme: Vidovdan, Zdravo, Zbogom, školo (J. Matešić).

»GORENJSKI SOKOL«

Broj 2 ovog vesnika Sokolske župe Kranj donosi ovaj sadržaj: Na Bled (J. Špicar); — Trideset let Sokola na Bledu; — Župni slet na Bledu; — Kroji na župnem zletu in na zletu v Sofiji; — Tekme.

»SOKOLSKI LUTKAR«

List za lutkarstvo Sokolskih župa Dravske banovine, broj 3, donosi

sledeći sadržaj: Idejni članci; — Tehnički deo; — Skice; — Pesme; — Vesti; — Literatura. List objavljuje i jedan komad za lutkarska pozorišta (»Jurček gre na Triglav«), u nastavcima.

СОКОЛИ, ПЧЕЛАРИ!

Соколска радионица за израду вештачког саћа при жупи Мостар, израђује вештачко саће за пчеларе из чистог херцеговачког пчелињег воска, у свим количинама и величинама.

Цене, и све упуте послала је ових дана жупа Мостар поново свим друштвима и четама и нека се пчелари обрађују својим јединицама ради информација.

Izdanje zbirke „Vežba“

U pretplati: VI serija (br. 26, 27, 28, 29, 30) Din. 25.

Br. 2. (II izdanje) Frano Žic: »Oj leti sivi sokole« simbolični sastav za mušku decu. Din. 6.—

Br. 10. (II izdanje) Dušan Novaković: »Ritmicka šestiца«, за чланове Дин. 6.

Br. 11—12. Иван Ковач: »Из брат-

Соколске заставе израђујем свилон и златом везене врло лепе уз најповољније цене. Моја 40-годишња пракса сваком гарантује да ће бити код мене најбоље и најјефтиније послужен.

НИКОЛА ИВКОВИЋ Нови Сад

ског загрљаја», за чланове.

Дин. 12.—

Br. 14. Иван Седлачек: »Oj Sloveni«, симболични састав за шесторицу мушког нараштаја; Славко Полшак: »Шестица за мушку« децу Дин. 6.—

Br. 18. Milko Marinčić: »Собањчици« симболични теловежбени састав за старију мушку децу. Дин. 6.—

Br. 19. Frano Žic: »Hajte braće«, симболични теловежбени састав по истоименој песми, за старију браћу или чланове. Дин. 6.—

Br. 21. Agata Žic-Marčić: »Slikovita vežba na gredi« за старију женску децу. Дин. 6.—

Br. 22. Milan Vuković: »Ritmicki sastav čunjevima«, за мушки нараштај. Дин. 6.—

NAJVEĆI IZBOR MUZIČKIH INSTRUMENTATA

„SCALA“

БЕОГРАД — Kralja Milana 9

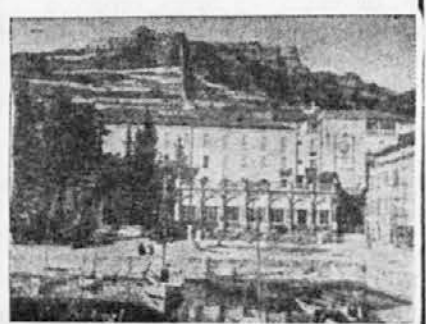
Prodaja za gotovo i na otplatu.

Br. 23. Velimir Popović: »Igra malih kineza«, за мушку и женску децу. Дин. 10.—

Br. 24. Jelena Dopuda: »Borba i pobeda«, ritmički sastav за чланове. Дин. 10.—

Br. 25. a) Jordan Kostić: »Čuvajte Jugoslaviju«, simbolična vežba за мушку децу;

b) Ivan Sedlaček: »Pred Senki-
nom kućom«, slikovita -prosta

LEČILISNI HOTEL PALACE
Med. Dr. Josip Avelini, HVAR

Hotel potpuno renoviran sa tek. toplom i hladnom vodom u svim sobama, sobe sa kupatilom, apartmani, društvene prostorije, sunčane terase, sjenoviti park, kursalon, vlastito tenis igralište, motorni čamac za izlete u Biševsku špilju. PENSION Din. 60.— 100.—

vežba за чланове или женски нараштај. Дин. 10.—

Br. 26. Jelena Dopuda: »Igra vetrenjačama«, за старију женску децу. Дин. 10.—

U pretplati svaki broj 5 din. Čekovni račun kod Pošt. štedionice u Beogradu br. 56.954. — Vlasnik i urednik: Žic Frano, nastavnik Vojne akademije, Deligradska 27, Beograd.

ФОТО-АПАРАТИ

филмови и остали прибор

Изазивање филмова. Копирање, умножавање, увеличавање итд.

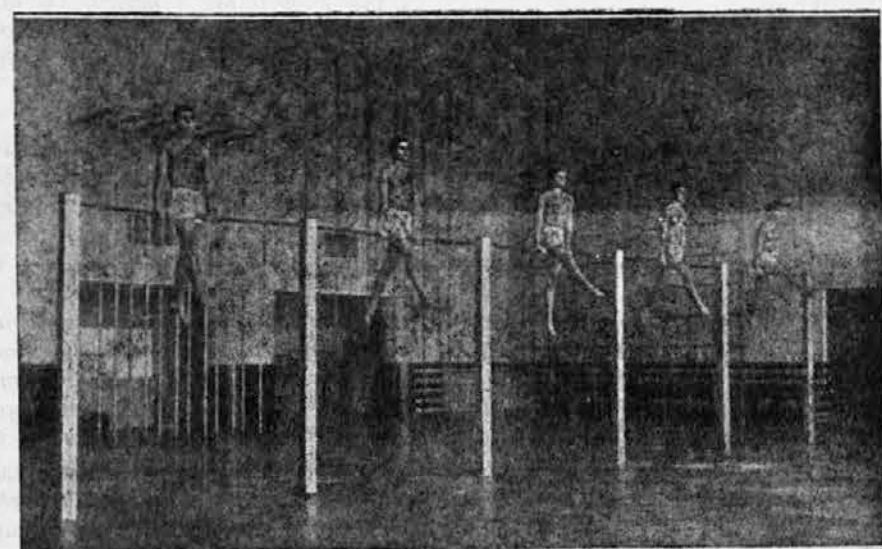
КОД

»ФОТОЛУКС«

МОМЧИЛО ИЛИЋ
БЕОГРАД

М. Драшковића ул. бр. 1

ПОГРЕЗИВА ВРАТИЛА

ОДЛИКУЈУ СЕ СЛЕДЕЋИМ ПРЕДНОСТИМА:

- 1) Намештање погресивних вратила могуће без сваких везова;
- 2) Постављање и поспремање ступова хитно и по деци могуће, пошто су ступови протутежени;
- 3) Установљавање ступова у праву висину омогућују аутоматске кочице;
- 4) Сигурно утврђење ступова омогућено удобно и лако дводеоним клином;
- 5) Претка за вратило учвршћује се без сваког завртња на начин пушчаног затварача;
- 6) Могуће је на мало места поставити више вратила у један ред и тиме наступање више вежбача у исто време.

Новодобним вежбаоницама најсавршеније справе из специјалне

ТВОРНИЦЕ ГИМНАСТИЧКИХ СПРАВА

Ј. ОРАЖЕМ

РИБНИЦА НА ДОЛЕЊСКОМ

ОСНОВАНА 1881 ГОД.

МИЛАН М. РАЛЕТИЋ

НОВИ САД • КРАЉА ПЕТРА УЛ. 2-4

Штофови, свила, платна и остала мануфактурна роба уз јефтине цене.

ИНДУСТРИЈСКО И ТРГОВАЧКО А. Д.

ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПНИШТВО ЗА ЈУГОСЛАВИЈУ

„STEIRISCHE GUSSTAHLWERKE A. G.“ — JUDENBURG-WIEN-KÄLN

ЗАГРЕБ

Краљице Марије 25 — Телефон 63-86

БЕОГРАД

Карађорђева 71 — Телефон 29-606

ЉУБЉАНА

Тиршева улица 35а — Телефон 48.63

Стовариште челика и машина за обраду челика.